

Episcopia Română Unită cu
Roma, Greco-Catolică
de Oradea Mare

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Teologie Greco-
Catolică – Departamentul Oradea

Seminarul Teologic Greco-Catolic
Sfinții Trei Ierarhi
Oradea

Simpozion desfășurat sub egida *Școlii Ardelene*
Eclesiologia azi
- sensul unei lumi în criză -

Oradea, 8-10 octombrie 2020

08.10.2020

Topic: Ecclesiology Today - The Meaning of a World in Crisis - DAY 1

Join Zoom Meeting

<https://us02web.zoom.us/j/4518653324?pwd=aWkyc3BiU202UXkrYnZ3Qv81dng1QT09>

Meeting ID: 451 865 3324

Passcode: 6NLsTN

18.00

Cuvânt deschidere

PSS Virgil Bercea

18,15

Wilhelm Tauwinkl

Stiluri de conducere în Biserică. Între totalitarism și democrație

19.15

Prezentarea cărții *Religie fără stres*

<https://humanitas.ro/humanitas/carte/nici-toate-ale-popii>

09.10.2020

Topic: Ecclesiology Today - The Meaning of a World in Crisis - DAY 2

Join Zoom Meeting

<https://us02web.zoom.us/j/89605781154?pwd=N1pTYzhRUkV6TkJZalprVDI3TXRTQT09>

Meeting ID: 896 0578 1154

Passcode: 841226

09.00-09.20	<i>Pomenirea Papei și a episcopilor în tradiția liturgică a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică: semnificații ecleziologice și canonice</i>	Cristian Barta
09.20-09.40	<i>Biserica în Antichitate și azi</i>	Marius Țepelea
09.40- 10.00	<i>Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului în credință și rațiune în opera Sf. Augustin</i>	Niculescu Mirela
10.00 -10.10	pauză de cafea / coffee break	
10.10 – 10.30	<i>Unirea Florentină de la 1438-1439 și urmările ei printre români; o viziune istorică-ecclesiastică</i>	Vasile Barbolovici
10.30 – 10.50	<i>Chiesa, relazione e mistero nel tempo del Coronavirus</i>	Alberto Castaldini
10.50 – 11.10	<i>Propuneri și provocări pentru o Biserică Creștină chemată de Logos la dialog - Ecumenele creștin și lumea locuită</i>	Ionuț Blidaru
11.10 – 11.20	pauză de cafea / coffee break	
11.20 – 11.40	<i>Despre atitudinea: „Hristos da, Biserica ba”</i>	Anton Rus
11.40 – 12.00	<i>Redescoperirea modelului paulin al păstorului, actualizarea și implementarea acestuia în comunitatea creștină actuală (cf. 1 Tes 2, 7-12)</i>	Daniel Pațulea
12.00 – 12.20	<i>Parohia greco-catolică din România. Perspective</i>	Valer Sorin Russu
12.20-12.30	pauză de cafea / coffee break	
12.30-12.50	<i>Impedimente matrimoniale și disciplina dispenselor în Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium</i>	William Bleiziffer
12.50-13.10	<i>Academia Teologică Greco-Catolică din Oradea în anul școlar 1947-1948</i>	Traian Ostahie
13.10-13.30	<i>Infantile graphic representations of God</i>	Dana Sorea
13.30-14.10	<i>Antifragilitatea creștinismului sau răspuns la întărirea valorilor „slabe”</i>	Andrei Bereschi
14.10-14.30	<i>Omul între criză și paradoxul speranței</i>	Corneliu Daniel Țuplea

10.10.2020

Topic: Ecclesiology Today - The Meaning of a World in Crisis - DAY 3

Join Zoom Meeting

<https://us02web.zoom.us/j/82680088080?pwd=bktQbmlHbG5OZU9MNTZTUURRRWtxOT09>

Meeting ID: 826 8008 8080

Passcode: 922680

09.00-09.20	<i>Creația ca Biserică în perspectiva crizei ecologice la Părintele Dumitru Stăniloae</i>	Florin Toader Tomoioagă
09.20-09.40	<i>The challenges of tomorrow</i>	Alexandru Buzalic
09.40-10.00	<i>Qui nous dira la vérité ? Réflexions éthico-théologiques pendant la crise pandémique Covid-19</i>	Călin Săplăcan
10.00 -10.10	pauză de cafea / coffee break	
10.10 – 10.30	<i>Ecclesiology Today - The Meaning of a World in Crisis -</i>	Eduardo Torres Moreno
10.30 – 10.50	<i>Tăcerea ca limbaj în criza comunicării</i>	Ioan F. Pop
10.50 – 11.10	<i>Come annunciare oggi con più chiarezza il kerigma cristiano e ricostruire il clima di fiducia e solidarietà tra le chiese e con la società.</i>	Roberto Giraldo
11.10 – 11.20	pauză de cafea / coffee break	
11.20-11.40	<i>Amestecul de limbaje: limbaj teologic - limbaj științific. Studiu de caz: pandemia COVID19</i>	Marcel Bodea
11.40-12.00	<i>Lauda - limbaj al experienței spirituale</i>	Radu Ioan Mureșan
12.00-12.20	<i>Nietzsche și criza identității umane</i>	Diana Korpos
12.20 - 12.30	pauză de cafea / coffee break	
12.30 - 12.50	<i>Quale senso della Chiesa nei tempi di crisi? -Breve riflessione ecclesiologica a partire da qualche fatto durante la pandemia-</i>	Simona Zetea
12.50 - 13.10	<i>Aspecte privind istoria Bisericii Greco-Catolice din România în timpul pontificatului lui Sfântului Ioan Paul al II-lea (1978-2005)</i>	Silviu Iulian Sana
13.10 - 13.30	<i>Asimterea raporturilor Stat-Biserică în Europa contemporană</i>	Cristian Bălănean
13.30 13.50	<i>Saint Simeon the New Theologian a Model of Spiritual Father</i>	Călin Ioan Dușe
13.50 -14.10	<i>Polis, oikumene, ekklesia. Comunitatea de sub faldul lui Platon</i>	Ionuț Mihai Popescu

Ilustrația de pe prima pagină: Biserici de lemn, Eudmila Lakomá - Krausová (Slovakia), 2015

The illustration on the first page: Wooden Churches, Eudmila Lakomá - Krausová (Slovakia), 2015

BARBOLOVICI, Vasile

Unirea Florentină de la 1438-1439 și urmările ei printre români; o viziune istorică-eccleziastică

BĂLĂNEAN, Cristian

Asimetrica raporturilor Stat-Biserică în Europa contemporană

Raporturile dintre Stat și Biserică – principalul *clivaj* al modernității politice europene și modelul arhetipal al „organizării separațiilor” la nivel societal, după expresia lui Pierre Manent –, au pierdut foarte mult din importanță în Europa contemporană, mai ales, dar nu în mod exclusiv, din cauza tendințelor de *subordonare* etatică. Deși această asimetrie este cea mai vizibilă, există și o asimetrie inversă, de natură etică și psiho-socială, determinată de concepția Bisericii despre sine însăși și despre raporturile sale cu lumea, inclusiv cu *politicul*, ce caracterizează, de altfel, întreaga problemă teologico-politică.

BERESCHI, Andrei

Antifragilitatea creștinismului sau răspuns la întărirea valorilor „slabe”

BLEIZIFFER, William

Impedimente matrimoniale și disciplina dispenselor în Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium

BLIDAR, Ionuț

Propuneri și provocări pentru o Biserică Creștină chemată de Logos la dialog - Ecumenele creștin și lumea locuită

Conciliul Vatican II prin documentele *Lumen Gentium*, *Orientalium Ecclesiarum*, *Unitatis Redintegratio* și *Nostra Aetate*, oferă Bisericii instrumentele necesare unui dialog intra-ecclesial, inter-creștin și inter-religios deschizându-se în același timp unei misiuni înnoite prin care să vină în întâmpinarea tuturor oamenilor învățând din bogăția culturală a popoarelor. Această Biserică dialogală propusă de Părinții Conciliari se regăsește astăzi, parcă mai mult decât oricând, în Magisteriul și lucrarea Papei Francisc. În prezentarea noastră vom încerca să analizăm acest model dialogal spre a vedea cât și cum a fost și ar putea fi pus în aplicare.

BODEA, Marcel

Amestecul de limbaje: limbaj teologic - limbaj științific. Studiu de caz: pandemia COVID19

Forma de utilizare a limbajelor în anumite circumstanțe speciale, cum este Pandemia COVID 19, implică, din partea diverselor comunități, responsabilități speciale prin consecințele pe care „cuvântul” le are, la nivel comunitar. Cei care ar putea să aibă reacții față de impostura intelectuală și consecințele interpretative sau chiar comportamentale într-un anumit domeniu sunt desigur cei care au competențe în acel domeniu, dar dacă se exprimă, celelalte părți implicate în dezbatere sunt insensibile la argumente. Este oare atât de mare deosebirea între a face lucruri la care nu te pricepi și a vorbi despre lucruri pentru care nu ai competența și nici măcar informarea necesară? Se știe foarte bine că nu de puține ori cuvântul are o forță socială mai mare decât fapta. Timpul de azi, anul 2020 cu pandemia COVID 19, a readus în discuție, conflictual, această dezbatere atât pe plan global, cât și local, în România zilelor noastre.

BUZALIC, Alexandru

Provocările lumii de mâine

The challenges of tomorrow. We are on the threshold of a major cultural change. Modernism, postmodernism, post-industrialism, are terms that can no longer comprehend the essence of the cultural mutations that can be seen. Now the environmental crises, the overpopulation and the sanitary crises begin, on another level the anthropological evolution of a numerically interconnected world is outlined. Transhumanism imposes itself beyond ethical debates, with political factors making decisions that have major consequences for the future. In this context, the Christian Church is called to preserve the spirituality and meaning of humanity redeemed by Jesus Christ. The challenges of tomorrow's world facing the Church concern the transformations of a numerical age, with anthropological changes at the somatic level (brain neuroplasticity) and at the cultural level, with a spirituality that is expressed in a culture globalized by people of a transformed world.

CASTALDINI, Alberto

Chiesa, relazione e mistero nel tempo del Coronavirus

DUȘE, Călin Ioan

Saint Simeon the New Theologian a Model of Spiritual Father

GIRALDO, Roberto

Come annunciare oggi con più chiarezza il kerigma cristiano e ricostruire il clima di fiducia e solidarietà tra le chiese e con la società

Cum să anunțăm astăzi cu mai multă claritate kerigma creștină și cum să reconstruim atmosfera de încredere și solidaritate între biserici și cu societatea

KORPOS, Diana

Nietzsche și criza identității umane

MUREȘAN, Radu Ioan
Lauda - limbaj al experienței spirituale

NICULESCU, Mirela
Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului în credință și rațiune în opera Sf. Augustin

OSTAHIE, Traian
Academia Teologică Greco-Catolică din Oradea în anul școlar 1947-1948

De la început și până la desființare, Academia teologică din Oradea a fost un important centru de rang universitar, unul din cele trei existente în Oradea interbelică, care a promovat valorile naționale, atât prin programa de studiu gândită de profesorii titulari, promovată de Episcop și aprobată de Minister, cât și prin modul de organizare a timpului în Seminar, observat în special prin comportamentul și atitudinea alumnilor. A fost o instituție ce căuta performanța în studiu și pregătirea temeinică pentru o viață clericală sănătoasă, fundamentată pe valorile creștine, motiv pentru care Episcopul Frențiu, având ca bază documentele magisteriale dar și statutele diecezane, decide în ședința consistorială din 31 august 1933, ca începînd cu anul școlar 1933–1934 perioada studiilor să fie prelungită, de la patru la șase ani.

PAȚULEA, Călin-Daniel
Redescoperirea modelului paulin al păstorului, actualizarea și implementarea acestuia în comunitatea creștină actuală (cf. 1 Tes 2, 7-12)

Riassunto: L'atteggiamento manifestato da Paolo verso le comunità fondate da lui stesso non è che una partecipazione alla paternità divina, e il risultato di una tale partecipazione è la generazione ad una vita nuova. È un ambasciatore a causa dell'impegno ricevuto da Cristo, essendo autorizzato dal Risorto stesso. L'atteggiamento del pastore cristiano deve essere simile a quello di una madre che cura con amore e tenerezza, ma allo stesso tempo deve essere simile a quello di un padre, che educa, esorta, incoraggia e testimonia in vista di una vita degna della chiamata di Dio.

Parole chiave: apostolo, comunită, dolcezza maternă, mesaj evanghelic, paternitate, păstor, predicazione.

Rezumat: Atitudinea lui Paul față de comunitățile întemeiate de el însuși nu este altceva decât o participare la paternitatea divină, iar rezultatul unei astfel de participări este renașterea la o viață nouă. El este un ambasador datorită angajamentului primit de la Hristos, fiind autorizat chiar de Cel Înviat. Atitudinea păstorului creștin trebuie să fie similară cu cea a unei mame care se îngrijește cu dragoste și tandrețe, dar în același timp trebuie să fie similară cu cea a unui tată, care educă, îndeamnă, încurajează și mărturisește, având în vedere o viață demnă de chemare. a lui Dumnezeu.

Cuvinte cheie: apostol, comunitate, duioșie maternă, mesajul evanghelic, paternitate, păstor, propovăduire.

POP, Ioan F.
Tăcerea ca limbaj în criza comunicării

Dacă la început a fost Cuvîntul, în directă logică umană înseamnă că înaintea lui a fost... Tăcerea. Căci tăcerea, spre deosebire de liniștea increatului, presupune cu necesitate o *prezență*, un mister la a cărei întruchipare ea se constituie ca perspectivă. Cuvîntul este prima formă prezentă de mister. Iar, în sens creștin, Cuvîntul întrupat este marele mister, marea prezență. După cît putem deduce și înțelege, divinitatea a creat lumea într-o profundă și desăvîrșită tăcere. Nu-i putem asocia nici un *zgomot* facerii lumii, în afară de o discretă și serafică „muzică a sferelor”. Ca și liniștea, care este apogeul ei, tăcerea este legată indisolubil de o anumită formă de solitudine. Renunțarea voită la singurătatea divină – paradigma eternă a alterității -, se află la originea genezică a omului. Fără ruperea acestei singurătăți ființa rămîne *in aeternum* tăcere pură. Cu o vorbă platoniciană, de la oameni învățăm să vorbim, de la zei - să tăcem. În tăcere folosim mult mai multe cuvinte decît în vorbire. Cuvintele poartă doar semnificația unor tăceri. Noi tăcem și cu ajutorul cuvintelor. Tăcerea nu neagă cuvîntul, ci îl completează. Tăcerea este ultima *formă* de comunicare a cuvintelor. Rupînd tăcerea, divinitatea l-a făcut pe om capabil de viață, de cunoaștere, de libertate. Prototipul tăcerii se află în cer, nu pe pămînt. Tăcerea, ca semn al intrării conștiente în posesia sinelui, poate deschide calea transcendenței, a revelației, ca forme de *prezență* și recuperare a divinității. „Discursul conștiinței are loc, exclusiv și constant, în modul tăcerii” (M. Heidegger). Tăcerea este prin excelență *momentul* misterului. Orice meditație autentică se întemeiază pe reculegere, pe tăcere, ca prime condiții ale ascultării. În comparație cu tăcerea divinității, care este etern *lucrătoare*, tăcerea ființei trebuie să fie una mai mult receptoare. Din cît putem deduce, judecata finală va fi una a tăcerii. Faptele sufletului nu au nevoie să vorbească, să urle. Dar, pînă atunci, „vreme este să taci și vreme să grăiești” (*Ecleziastul*). Pe urmele marii creații, orice creație umană este la început prilejul unor tăcute îndoeli, o profundă *recapitulare* creativă. În tăcerea cogitabundă omul se află într-un interval cu o incertă ipostază: cea a *prezenței* sau *absenței* din misterul cuvîntului. Tăcerea este spațiul intermediar dintre zgomotul vieții și liniștea morții, fanta peratologică prin care cele două se potențează și se resping deopotrivă. Ea este mereu o stare indecidabilă, un *ceva* cu care poți începe, dar la fel de bine poți și sfîrși. În timp ce cuvintele epuizează parțial orice spunere, tăcerea recuperează ne-spusul. Orice cuvînt anulează o infinitate de tăceri, pe cînd orice tăcere poate naște o lume de înțelesuri, chiar dincolo (sau dincoace) de cuvinte.

POPESCU, Ionuț Mihai
Polis, oikumene, ekklesia. Comunitatea de sub faldul lui Platon

Biserica, adunare a credincioșilor și trup mistic al lui Hristos, a adus un model de organizare socială în care a inclus dimensiunea spirituală. Puterea temporală și autoritatea spirituală s-au articulat după mai multe modele

(simfonie, subordonare, contradicție, separare). Relativismul de azi este semnul unei complexități sau al unei anarhii? Cunoaștem lumea în funcție de experiențele noastre, sau experiențele noastre sunt determinate de concepția despre lume? După eșecul unei poziții unilaterale, cum le împletim pe cele două?

Polis, Oikumene, Ekklesia. The Community under Plato's Fold

The Church, as a gathering of christians and as a mystical body of Christ, brought a model of social organization where the spiritual dimension is also included. The temporal power and spiritual authority have gained shape after more models (symphony, subordination, oposition, separation). Is today relativism the sign of complexity or of anarchy? We know the world according to our experiences or is it viceversa: our experiences are determined by the worldview? After the fail of a one-sided position, how do we intertwine them?

RUS, Anton

Despre atitudinea: „Hristos da, Biserica ba”

Prelegerea analizează motivațiile care au dus la mentalitatea de tipul „Hristos da, Biserica ba” în rândurile oamenilor de la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul mileniului al III-lea și evaluează consistența argumentelor pro și contra acestui slogan.

RUSSU, Sorin Valer

Parohia greco-catolica din Romania. Perspective

Lucrarea de față releva rezultatele unui studiu intins pe o perioada de 25 de ani. Am sintetizat practic statisticile parohiale ale unei parohii greco catolice din mediul urban, statistici legate de numarul botezurilor, a cununiilor religioase si a deceselor inregistrate in perioada vizatata de studiu, am analizat motive si detalii contextuale si am concluzionat in cateva linii perspectiva parohiei greco catolice ca institutie, ca comunitate. Indiferent de rezultatul obtinut, ramane datoria fundamentala a preotului si a colaboratorilor acestuia, de a propune comunitatii pe care o slujeste noi valente ale credintei, a modului in care aceasta este traita la nivel de individ, dar si de grup, comunitate.

SANA, Silviu-Iulian

Aspecte privind istoria Bisericii Greco-Catolice din România în timpul pontificatului lui Sfântului Ioan Paul al II-lea (1978-2005) / Aspects from the history of the Greek Catholic Church from Romania during the pontificate of Saint John Paul II (1978-2005)

Studiul de față prezintă câteva aspecte din istoria recentă a Bisericii Greco-Catolice din România în timpul Pontificatului lui Ioan Paul al II-lea. În contextul unei oarecare relaxări politice și economice dintre Occident și U.R.S.S. de după anul 1975, situația României a avut o evoluție particulară față de direcția trasată de Moscova, adică apariția unui comunism naționalist de multe ori în opoziție cu Blocul Estic și în deschidere față de Occident. Însă această deschidere față de Occident era făcută pentru a profita de avantaje economice, planul social și spiritual lipsind cu desăvârșire. În această situație s-a aflat Biserica Greco-Catolică, confesiune suprimată brutal în 1948, a cărei membri supraviețuitori au trimis multe memorii la guvernul comunist pentru punerea în legalitate a acesteia. Astfel, puterea comunistă încălca drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Urmărind cu atenție presa comunistă a anilor 70-80, referințele legate de catolicism sunt foarte puține, iar după 1990, acestea apar pe două paliere, mai exact cel al știrilor privind evenimentele legate de Papa Ioan Paul al II-lea și apoi, cel al conflictului patrimonial dintre Biserica Greco-Catolică și Biserica Ortodoxa Română. Pe de altă parte, informațiile din Arhivele Securității din anii 80 demonstrează clar că clericii Bisericii Greco-Catolice au fost în continuare urmăriți de către informatori, plan care viza nu doar supravegherea ci și compromiterea și anihilarea acestei Biserici.

This study presents some aspects of the recent history of the Greek Catholic Church from Romania during the Pontificate of John Paul II. In the context of some political and economic relaxation between the West and the Soviet Union after 1975, Romania's situation has evolved particularly towards the direction drawn by Moscow, the emergence of a nationalist communism often in opposition to the Eastern Bloc and in openness to the West. But this openness to the West was made to take economic advantages, the social and spiritual plan been completely lacking. In this situation was the Greek Catholic Church, a confession brutally suppressed in 1948, whose surviving members sent many memoirs to the Communist government for its legalization. Thus, the communist power violated fundamental human rights and freedoms. Following the communist press of the 70s and 80s, references related to Catholicism are very few, and after 1990, they appear on two levels, namely that of news about events related to Pope John Paul II and then that of the heritage conflict between the Greek Catholic Church and the Romanian Orthodox Church. On the other hand, the information from the Securitate's Archives, clearly demonstrates that the clergy of the Greek Catholic Church were still pursued by informants, a plan that aimed not only at surveillance but also to compromise and annihilate this Church.

Keywords: Church, Communism, democracy, martyrs, Greek Catholic, Orthodox, heritage disputes, Romania.
Cuvinte-cheie: Biserică, comunism, democrație, martiri, greco-catolic, ortodox, dispute patrimoniale, România.

SĂPLĂCAN, Călin

Qui nous dira la vérité ? Réflexions éthico-théologiques pendant la crise pandémique Covid-19

La pandémie du Covid-19 a induit une crise dans le rapport entre les individus et

entre les institutions. Elle a été reflétée dans des discours les plus disparates - politiques, juridiques, éducationnels, mass-média, scientifiques, théologiques – qui ont suscité des questionnements éthiques, parmi laquelle celle de la vérité. Face à cette crise notre réflexion cherche à répondre à une question : qui nous dira la vérité ?

SOREA, Daniela

Infantile graphic representations of God

The use of the drawing technique is effective in research with children. The thematic analysis of the 186 works of Romanian six and seven year-olds, who were asked to draw God and explain what they drew, highlighted in children's representations the coexistence of Christian canonical features and non-canonical features. The analysis also highlighted the children's assuming of the relationship with God at personal level. God of children is friendly and cheerful. Some of the representations contain uncommon graphic solutions of common sentences of faith. The ease with which children drew God shows implicitly their familiarity with Him, namely their religiosity.

TORRES MORENO, Eduardo

Ecclesiology Today - The Meaning of a World in Crisis -

Faced with a crisis of global dimensions, which is not only sanitary but also economic and social, the author presents the crucial role of the Catholic Church at the service of freedom and the meaning of life. Meditating on texts of the recent magisterium of the Church, he sees this crisis as an opportunity for the conversion of Christians from clerical passivity to the new evangelization, which implies to value of the autonomy of the temporal and the apostolate of the Christian layman in the transformation of the world by the work and politics, and the organization of society in respect of responsible freedom.

Applying the phenomenological category of intersubjectivity, it claims the value of this plane in the life of faith, irreducible to the objective plane of doctrine and the subjective plane of conscience. Christian faith, liturgy, morals and prayer have a third dimension, where the efficacy of authentic Christian life is often decided: there is no holiness without communion of saints and communion in holy things.

TOMOIOAGĂ, Florin Toader

Creația ca Biserică în perspectiva crizei ecologice la Părintele Dumitru Stăniloae

Viziunea Părintelui Dumitru Stăniloae asupra creației reprezintă o contribuție valoroasă la procesul de vindecare a crizei ecologice cu care se confruntă lumea contemporană. Chiar dacă nu conține măsuri practice specifice, *modus vivendi* sugerat de ideea creației ca Biserică - pe urmele Sfântului Maxim Mărturisitorul, poate schimba fundamental raportarea omului la mediul înconjurător. Studiul de față surprinde principalele repere din teologia Părintelui Dumitru Stăniloae pe care se poate articula o ecoteologie ortodoxă în duh patristic, subliniind în mod special dimensiunea eclezială a creației. Reflectare la nivel cosmic a Bisericii, atât sub aspect arhitectural, cât și sub aspect sacramental, creația poartă amprenta Creatorului. O astfel de viziune îl situează pe om pe coordonatele unei *ortopraxii* ecologice, anticipate de Părintele Stăniloae într-o epocă în care, cel puțin în România, tema era marginală.

ȚEPELEA, Marius

Biserica în Antichitate și azi

ȚUPLEA, Daniel Corneliu

Omul între criză și paradoxul speranței

ZETEA, Simona

Quale senso della Chiesa nei tempi di crisi? - Breve riflessione ecclesiological a partire da qualche fatto durante la pandemia -

I tempi di crisi rivelano quello che portiamo dentro, come persone e come comunità. Lo ha fatto anche la pandemia Covid-19, facendo la Chiesa manifestare vari suoi possibili volti e, al di là di questi, i suoi diversi modi di percepire la sua stessa missione. Con quali di essi siamo più in sintonia? Quale Chiesa vogliamo essere/ costruire oggi? Siamo ancora in tempo a cogliere le opportunità che la crisi attraversata ci ha offerto/ offre. Partendo da una serie di fatti notati nell'ambito cattolico italiano e greco-cattolico rumeno durante la crisi sanitaria, l'autrice si propone di offrire una breve riflessione su ciò che la Chiesa è e potrebbe diventare per accompagnare l'uomo di oggi nella sua ricerca di senso.

